
Medisnsk nytt

MEDISINSK NYTT

RAGNHILD ØRSTAVIK

Aldring

Hyperintense områder i den hvite hjernesubstansen finnes ofte ved magnettomografiske undersøkelser hos eldre. Man har regnet med at det er en sammenheng mellom disse og redusert intelligens (Lancet 2000; 356: 628–34). 68 friske, ikke-demente dansker deltok i en undersøkelse der de gjennomgikk intelligenstagstester 50, 60, 70 og 80 år gamle. Ved den siste undersøkelsen gjorde man også MT. Det viste seg imidlertid bare å være en assosiasjon mellom nedgang i kognitiv funksjon og antall hyperintense områder i den siste dekadene. Som bifunn fant man at de som døde i undersøkelsestidsrommet hadde signifikant lavere IQ ved 50 år enn de som levde frem til fylte 80.

Østrogen og aterosklerose

Epidemiologiske undersøkelser har antydnet en mulig beskyttende effekt av hormonsubstitusjonsbehandling hos postmenopausale kvinner på utviklingen av aterosklerose (N Engl J Med 2000; 343: 522–9). I en undersøkelse av 309 kvinner med angiografisk bekreftet koronarkarsykdom fikk en tredel 0,625 milligram østrogen daglig, en tredel det samme med tillegg av progesteron, og den siste tredelen placebo. Etter en oppfølgingstid på omkring tre år var det ingen statistisk signifikant forskjell på økningen i forsnerving av blodårene. Det var heller ingen forskjell på antall tilfeller av ny hjerte- og karsykdom. Gruppene som fikk hormonsubstitusjonsbehandling utviklet imidlertid en noe gunstigere lipidprofil enn deltakerne som fikk placebo.

Effekt av homøopati?

Er det mulig at homøopatiske medikamenter, som ikke inneholder et eneste molekyl av det originale virkestoffet, har effekt utover placebo? Ja, konkluderer en studie publisert i *British Medical Journal* (2000; 321: 471–6). 50 pasienter med allergisk rhinitt gjennomførte en studie der halvparten fikk homøopatisk medisin og den andre halvparten placebo. Objektive undersøkelser av luftgjennomstrøm i nesene viste en signifikant bedre effekt i homøopatigruppen. Disse pasientene opplevde også en sterkere symptomøkning ved oppstart av behandlingen. Forfatterne har slått sammen sine resultater med tre tidligere undersøkelser, og kommer frem til at homøopatisk medisin sannsynligvis har effekt som ikke bare skyldes placeboeffekten.

Venekanyle gir tromboflebitt

En dansk undersøkelse har kartlagt forekomsten av tromboflebitt ved innleggelse av venekanyle (*Ugeskr Læger* 2000; 162: 4531–5). 79 pasienter deltok, og i 22 tilfeller oppstod tromboflebitt. Det oppstod oftere flebitt ved venekanyler anlagt nær håndleddets bøyefure enn øvrige steder. Videre viste det seg at pasienter som fikk acetylsalisylsyre fikk sjeldnere tromboflebitt enn dem som ikke stod på slik behandling. Forfatteren hevder at skifte av venekanyle hvert tredje døgn forebygger flebitt, mens dette ikke kan dokumenteres ved hyppigere skifter.

Tidlig fødte og spedbarnsdød

Verdens helseorganisasjon definerer prematuritet som barn født før 37. svangerskapsuke (*JAMA* 2000; 284: 843–9). De fleste studier av for tidlig fødte har fokusert på barn født før 32. uke, fordi prognosen hos disse er dårlig. Imidlertid viser det seg at mild og moderat prematuritet i større grad bidrar til total spedbarnsdødelighet. En studie av store kohorter barn født i USA og i Canada viser at relativ risiko for død i første leveår i forhold til barn født til termin, var 6,6 for barn født i 32. og 33. svangerskapsuke i USA og hele 15,2 for kanadiske barn. Tilsvarende tall for barn født mellom 34. og 36. uke var henholdsvis 2,9 og 4,5. Særlig høy dødelighet fant man i perioden rett etter fødselen. Bortsett fra en viss nedgang i dødsfall som skyldes infeksjoner, var det små endringer i spedbarnsdødeligheten i perioden 1985–95.

Urolige bein

«Restless legs» er betegnelsen på en plagsom lidelse med ubehagelige følelser i underekstremitetene om natten, og som forstyrrer søvnen (Arch Intern Med 2000; 160: 2137–41). En epidemiologisk undersøkelse fra USA har kartlagt forekomsten av tilstanden. 1 803 personer deltok. Man fant at 3 % av deltakerne mellom 18 og 29 år hadde «restless legs» flere enn fem netter hver måned, mot 19 % av dem over 80 år. Aldersjustert prevalens var 10 %. Tilstanden var assosiert med blant annet overvekt, lav inntekt, røyking og diabetes mellitus.

Publisert: 20. september 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.